Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Rybołówstwa

2022/0195(COD)

26.5.2023

OPINIA

Komisji Rybołówstwa

dla Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych
(COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Caroline Roose

(*) Zaangażowana komisja – art. 57 Regulaminu

PA_Legam

ZWIĘZŁE UZASADNIENIE

W 2019 r. Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES) wydała globalne ostrzeżenie: „Stan przyrody na całym świecie pogarsza się z szybkością nigdy dotychczas nieobserwowaną w historii człowieka, a tempo wymierania gatunków przyspiesza, co już teraz powoduje poważne skutki dla populacji ludzkich na całym świecie”[1]. W sprawozdaniu stwierdzono jednak również, że nie jest za późno na podjęcie działań, pod warunkiem że działa się szybko, aby zachować i odtworzyć zasoby przyrody.

W sprawozdaniu Europejskiej Agencji Środowiska z 2019 r. pt. „Marine Messages II” [Komunikaty z akwenów morskich II][2] podkreślono pilną potrzebę podjęcia działań w celu odbudowy ekosystemów morskich, a w szczególności zwiększenia odporności na zmianę klimatu i powstrzymania ubożenia różnorodności biologicznej. W sprawozdaniu specjalnym Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 2020 r. pt. „Środowisko morskie: ochrona przewidziana przez UE jest szeroko zakrojona, lecz powierzchowna”[3] podsumowano obowiązujące przepisy i wskazano, że „unijne przepisy o ochronie środowiska nie pozwoliły na regenerację ważnych ekosystemów i siedlisk”.

Ocena unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. wykazała, że UE nie osiągnęła celu polegającego na odbudowie do 2020 r. co najmniej 15 % zdegradowanych ekosystemów. Logiczną konsekwencją tego jest, że odbudowa ekosystemów jest jednym z priorytetów unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030.

Wniosek dotyczący rozporządzenia umożliwia zmianę podejścia. Zgodnie z postulatem Parlamentu określono w nim szereg wiążących celów w zakresie odbudowy ekosystemów. Państwa członkowskie będą osiągać te cele, ustanawiając krajowe plany odbudowy zasobów przyrodniczych. Plany te powinny umożliwić wdrażanie środków jak najbliżej obszarów lokalnych.

Art. 5 wniosku dotyczy bezpośrednio ekosystemów morskich, a zatem sektora rybołówstwa. Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej postanowiła nie zajmować się w niniejszym projekcie opinii art. 4 i 6–10, które dotyczą innych ekosystemów. Należy jednak zauważyć, że odbudowa tych ekosystemów (ekosystemów przybrzeżnych, rzek) może mieć pozytywny wpływ na rybołówstwo morskie, na przykład dzięki położeniu kresu zanieczyszczeniom wpływającym na ekosystemy morskie lub poprzez przywrócenie tarlisk i podchowalni będących miejscem reprodukcji określonych gatunków morskich.

Odbudowa ekosystemów morskich idzie w parze z celami wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb). Bez ekosystemów w dobrym stanie nie może istnieć żadna populacja ryb w dobrym stanie, a zatem niemożliwe jest prowadzenie działalności połowowej. Odbudowa

[1] IPBES (2019): Sprawozdanie z globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych wydane przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów.
[2] Sprawozdanie EEA nr 17/2019 pt. „Marine Messages II: Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem based approach” [Komunikaty z akwenów morskich II: Kurs na czyste, zdrowe i urodzajne morza poprzez wdrożenie podejścia ekosystemowego].
[3] Sprawozdanie specjalne ETO nr 26/2020: Środowisko morskie: ochrona przewidziana przez UE jest szeroko zakrojona, lecz powierzchowna.

zdegradowanych ekosystemów morskich odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu długoterminowego zrównoważonego charakteru działalności połowowej. Jest to w pełni zgodne z przewidzianą w ramach WPRyb koncepcją ekosystemowego zarządzania rybołówstwem.

Odbudowa ekosystemów będzie wymagała środków ochrony przestrzennej. Niedawne badanie Departamentu Tematycznego Parlamentu Europejskiego na temat kosztów i korzyści środków ochrony przestrzennej jako narzędzi zarządzania rybołówstwem[4] wykazało, że wprowadzenie takich środków jest korzystne dla sektora rybołówstwa i akwakultury z ekonomicznego punktu widzenia, umożliwia stabilizację połowów tam, gdzie połowy malały, a także sprzyja tworzeniu miejsc pracy i zwiększeniu dochodów rybaków zajmujących się łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym.

W związku z tym sprawozdawczyni poparła ogólne podejście zawarte we wniosku w sprawie rozporządzenia i pragnie zwrócić szczególną uwagę na cztery następujące kwestie.

Cele odbudowy

We wniosku dotyczącym rozporządzenia określono cele dotyczące obszaru, na którym mają zostać wprowadzone środki odbudowy. Chociaż cele te w mają tę zaletę, że są łatwo mierzalne, muszą im towarzyszyć cele dotyczące wyników. Opierając się na rezolucjach Parlamentu Europejskiego, zaleceniach Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) i unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej, sprawozdawczyni proponuje cel polegający na odbudowie co najmniej 30 % zdegradowanych ekosystemów morskich do 2030 r., 60 % do 2040 r. i 90 % do 2050 r. Aby osiągnąć cele dotyczące wyników, sprawozdawczyni proponuje również zwiększenie celów dotyczących środków.

Wdrażanie środków mających na celu odbudowę ekosystemów morskich

Odbudowa ekosystemów morskich różni się od odbudowy innych rodzajów ekosystemów ze względu na transnarodowy charakter ekosystemów morskich. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, że Unia ma wyłączne kompetencje w dziedzinie ochrony żywych zasobów morza. Chociaż państwa członkowskie będą mogły podjąć niezbędne środki na szczeblu krajowym w celu wdrożenia krajowych planów odbudowy innych ekosystemów, rzadko będzie to możliwe w przypadku ekosystemów morskich.

Komisja Europejska postanowiła oprzeć przyjęcie środków odbudowy na istniejących narzędziach WPRyb, w szczególności na art. 11 i 18 rozporządzenia podstawowego w sprawie WPRyb (rozporządzenie (UE) nr 1380/2013).

W związku z mechanizmami wprowadzonymi w ramach WPRyb każde państwo członkowskie mające interes w zarządzaniu działalnością połowową, której dotyczy środek ochrony, musi zgodzić się na zastosowanie danego środka. Ten wymóg jednomyślności utrudnia przyjęcie niezbędnych środków. Europejski Trybunał Obrachunkowy wykazał w 2020 r., że w ciągu 7 lat procedura ta okazała się skuteczna jedynie w bardzo ograniczonej liczbie przypadków.

[4] Koszty i korzyści środków ochrony przestrzennej jako narzędzi zarządzania rybołówstwem, PE 733.087 – lipiec 2022 r.

Istnieje zatem realne ryzyko, że państwa, które włączyły środki ochrony do swoich krajowych planów odbudowy, nie będą w stanie ich wdrożyć, jeżeli inne państwo się temu sprzeciwi. Środki niezbędne do osiągnięcia celów określonych w rozporządzeniu mogłyby zostać w ten sposób zablokowane.

Aby uniknąć takiej sytuacji, należy zachęcać państwa członkowskie do współpracy przy przygotowywaniu krajowych planów odbudowy. Państwa powinny mieć również możliwość przedkładania wspólnych zaleceń wraz z projektem planu odbudowy. Po przyjęciu ostatecznego planu odbudowy państwa członkowskie powinien obowiązywać 12-miesięczny termin na przedstawienie wspólnych zaleceń, jeżeli nie zostały one jeszcze przedstawione. Wreszcie w przypadku blokady Komisja Europejska powinna mieć możliwość zastosowania trybu pilnego przewidzianego w rozporządzeniu podstawowym w sprawie WPRyb.

Gatunki, których siedliska wymagają odtworzenia

Wykaz gatunków, których siedliska należy odtworzyć (załącznik 3) obejmuje około 20 gatunków. Charakteryzuje go przy tym szereg niedociągnięć. Sprawozdawczyni uważa, że należy rozszerzyć wykaz na dodatkowe gatunki, dodając gatunki sklasyfikowane jako krytycznie zagrożone lub zagrożone zgodnie z kategoriami IUCN, a także gatunki handlowe, w przypadku których odtworzenie siedlisk poprawiłoby stan stad i przyniosłoby korzyści rybakom w perspektywie długoterminowej.

Przejrzystość i uczestnictwo zainteresowanych stron

Pomyślne wdrożenie niniejszego rozporządzenia będzie w dużej mierze zależało od zaangażowania społeczności lokalnych, w tym rybaków, na rzecz odbudowy ekosystemów morskich. Sprawozdawczyni uważa, że należy wzmocnić przepisy dotyczące konsultacji z zainteresowanymi stronami i przejrzystości zawarte we wniosku dotyczącym rozporządzenia. Pożądana jest również częstsza aktualizacja krajowych planów odbudowy, aby można było jak najszybciej uwzględnić dostępne dane i oceny.

Komisja Rybołówstwa zwraca się do Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, która jest przedmiotowo właściwa, o zaproponowanie odrzucenia wniosku Komisji.

PROCEDURA W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Tytuł	Odbudowa zasobów przyrodniczych
Odsyłacze	COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD)
Komisja przedmiotowo właściwa Data ogłoszenia na posiedzeniu	ENVI 4.7.2022
Opinia wydana przez Data ogłoszenia na posiedzeniu	PECH 4.7.2022
Zaangażowane komisje - data ogłoszenia na posiedzeniu	24.11.2022
Sprawozdawca(czyni) komisji opiniodawczej Data powołania	Caroline Roose 15.9.2022
Rozpatrzenie w komisji	30.11.2022 24.1.2023
Data przyjęcia	24.5.2023
Wynik głosowania końcowego	+: 15 –: 13 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, France Jamet, Predrag Fred Matić, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Marc Tarabella
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Martin Hlaváček, Ska Keller, Gabriel Mato, Raffaele Stancanelli, Lucia Vuolo, Stéphanie Yon-Courtin
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, Marco Campomenosi, Clare Daly, Gilles Lebreton, Mick Wallace

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

15	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Raffaele Stancanelli
ID	Marco Campomenosi, France Jamet, Gilles Lebreton
PPE	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Lucia Vuolo
Renew	Asger Christensen, Martin Hlaváček, Jan Huitema

13	-
NI	Marc Tarabella
Renew	Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić
The Left	Clare Daly, Mick Wallace
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ska Keller, Caroline Roose

0	0

Objaśnienie używanych znaków:
+ : za
- : przeciw
0 : wstrzymało się